

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.681/2021/7.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke

Dr. Harangozó Attila, előadó bíró

Molnár Ferencné dr., bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2022. február 16.

Az ügy tárgya: emberölés bűntettének kísérlete

Terhelt: IV. rendű

Első fok: Fővárosi Törvényszék, 31.B.462/2016/119., ítélet,
tárgyalás, 2017. március 31.

Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 4.Bf.156/2017/12., ítélet,
nyilvános ülés, 2017. november 20.

Az indítvány előterjesztője: a IV. rendű terhelt

Az indítvány iránya: a IV. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés büntettének kísérlete miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a IV. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Fővárosi Törvényszék 31.B.462/2016/119. számú és a Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.156/2017/12. számú ítéletét a IV. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2017. március 31. napján kihirdetett 31.B.462/2016/119. számú ítéletével a IV. rendű terheltet bűnösnek mondta ki felbujtóként elkövetett testi sértés büntetében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont], ezért mint visszaesőt 3 év szabadságvesztésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2.B.25.915/2012. számú ügyében alkalmazott feltételes szabadságot megszüntette, és megállapította, hogy a IV. rendű terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett a IV. rendű terhelt által előzetes fogvatartásban töltött időnek a szabadságvesztésbe történő beszámításáról, az eljárás során lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2017. november 20. napján meghozott 4.Bf.156/2017/12. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a IV. rendű terhelt tekintetében akként változtatta meg, hogy a cselekménye minősítésénél a Btk. 164. § (6) bekezdés a) pont II. fordulatát is feltüntette, illetve megállapította, hogy a szabadságvesztés büntetésének végrehajtási fokozata börtön. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a IV. rendű terhelt vonatkozásában helybenhagyta.

[3] A jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás lényege a következő.

- Egy szálloda annak frekventált helyen lévő fekvése miatt több befektető érdeklődését is felkeltette 2014-ben.

- 2014 júliusában egy külföldi befektető házaspár kezdett érdeklődni az ingatlan iránt. A tárgyalásokat magyarországi képviselőjükön, a sértetten keresztül folytatták a tulajdonos alapítvány képviselőivel. A külföldi befektetőkkel több szerződéstervezet is készült, és 2014 júliusában egy szándéknyilatkozatot is aláírtak. A külföldi befektetők és a sértett ezt követően találkoztak a szálloda üzemeltetőjével, a III. rendű terhelttel, akivel közölték, hogy szeretnék a szálloda üzemeltetését megszerezni. A III. rendű terhelt ettől elzárkózott, illetve közölte, hogy 100 ezer euró ellenében hajlandó a szállodából kivonulni. A külföldi befektetők ezt az összeget sokallták, azonban alacsonyabb összeget esetleg elfogadtak volna.

- A szállodához tartozó éttermet ekkor a IV. rendű terhelt üzemeltette.

- A III. rendű és a IV. rendű terhelt látva a külföldi befektető komoly szándékát, elhatározta, hogy akülföldi befektetőket képviselőjükön - a sértetten - keresztül eltántorítják a szálloda megszerzésétől úgy, hogy fizikailag bántalmazzák a sértettet.

- A III. rendű és a IV. rendű terhelt az V. rendű terhelt útján kapcsolatba léptek az I. rendű terhelttel, akit megbíztak a cselekmény elkövetésével. A III. rendű és a IV. rendű terhelt a terv kivitelezésébe bevonta az V. rendű terhelt közreműködésével megismert II. rendű terheltet is, akit arra kértek meg, hogy az I. rendű terheltet a cselekmény elkövetését megelőzően több esetben szállítsa gépkocsijával a helyszínre, és működjön közre a sértett megfigyelésében.

- A III. rendű és a IV. rendű terhelt még a bűncselekmény végrehajtása előtt pénzt ígért az I. rendű terheltnek, és a II. rendű terhelt által 20.000 forintot küldtek neki.

- 2014. augusztus 20-án, délelőtt 10 óra körüli időpontban a II. rendű terhelt az általa vezetett gépkocsival megjelent az I. rendű terhelt társaságában az utcában, ahol leparkoltak. Egyikük többször felcsengetett a sértett kaputelefonján, de miután nem szóltak bele, a sértett lement az utcára és körülnézett. Ez idő alatt a két terhelt a sértettet meg tudta figyelni. Ezt követően a két terhelt még több esetben megfigyelte a sértettet az utcában.

- 2014. augusztus 25-én a délutáni órákban a II. rendű terhelt az általa vezetett gépkocsival az I. rendű terheltet ismételtén az utcába szállította, ahol az I. rendű terhelt kiszállt, és a sértett házával szemben várta, hogy a sértett hazaérjen. A II. rendű terhelt eközben gépkocsijával a közelben várakozott, amikor az V. rendű terhelt felhívta őt, hogy menjen érte a közeli lakására. A II. rendű terhelt ekkor elment az V. rendű terheltért, majd visszamentek, tovább várakoztak, a gépkocsiban beszélgettek.

- A sértett 19 óra 10 perc körüli időpontban érkezett haza gépkocsijával. Amikor a gépkocsijából kiszállt, ezt az utca túloldalán várakozó I. rendű terhelt észlelte, majd átment a sértettel azonos járdára. Az I. rendű terhelt a sértettel szemben haladt, és miután elment mellette a sértett háta mögé fordult, a hátizsákját megragadta, azzal a sértettet maga felé

húzta, és egy legfeljebb 4 centiméter széles és legfeljebb 15 centiméter pengé hosszúságú késsel a sértett hátát két ízben nagy erővel megszúrta, majd a sértett jobb felkarját a késsel megvágta, és ezt követően elfutott. A sértett ezután bement a lakásába, értesítette a mentőket, egyúttal a felkarját nadrágszíjával elkötötte.

- Miután az I. rendű terhelt a sértettet megszúrta és megvágta, telefonon felhívta a II. rendű terheltet és kérte, hogy menjen érte. A II. rendű terhelt az I. rendű terheltet a gépkocsijával felvette, majd azzal egy áruház parkolójába mentek, ahol a III. rendű és a IV. rendű terhelt várt rájuk, akik az elvégzett cselekményért pénzt adtak az I. rendű terheltnek, aki másnap hajnalban hazautazott.

- A sértett az I. rendű terhelt cselekménye következtében a bal lapocka csúcsánál egy körülbelül 4 centiméter hosszú bemeneti nyílású, a mellhártyát is sértő, a mellüregot megnyitó, abban körülbelül 100-150 milliliter vérgyülemet előidéző, körülbelül 13-15 centiméter szúrcsatornájú és annak végződésénél a bordafelületet sértő szúrt sérülést, a hát baloldalán a XII. borda alatt a gerinctől körülbelül 10 centiméterre, körülbelül 4 centiméter hosszú, éles szélű bemeneti nyílású, lefelé a csípőlapát felé irányuló, körülbelül 15 centiméteres, a hashártya mögötti térben elhelyezkedő izomzatban végződő szúrcsatornájú sérülést, és a bal felkar elülső felszínén a felső harmadban egy ferdén lefutó, körülbelül 12 centiméteres, a sebalapon a kétfejű karhajlító izomhasát teljesen átmetsző és az érkepletek átmetsződéséből származtatható, heveny kivérzés közvetlen veszélyével járó metszett sérülést szenvedett el. Mindhárom sérülés gyógytartama a 8 napot meghaladja, a tényleges gyógytartam 3-4 hét volt. A mellhártyát és a bal felkart sértő sérülés közvetetten életveszélyes volt, míg a XII. borda alatti sérülés nem volt életveszélyes. A ténylegesnél súlyosabb sérülés keletkezése reálisan fenyegetett, azonban a súlyosabb következmény elmaradása arra vezethető vissza, hogy csak kis nyíláson nyílt meg a mellüreg, és nem sérült nagy átmérőjű verőér, illetve a vérvesztéses sokk tünetei azért nem következtek be, mert a sértett a felkarját időben elkötötte. A bal kétfejű karhajlító izom hasának teljes átmetszése után az izomzatban hegesedés maradt vissza, mely az izomzat munkateljesítményét korlátozza, és ezen okból munkaképesség-csökkenést eredményez végleges jelleggel. Ez a kórállapot maradandó fogyatékosságot eredményezett.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a IV. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.

[5] Indokai szerint szándékegység közötté és a III. rendű terhelt között nem állt fenn, nem fűződött érdeke a szálloda és a kertvendéglő megtartásához, és emiatt nem adhatott utasítást senki részére a sértett bántalmazására.

[6] Álláspontja szerint a bűnösségét feltételezésekre és következtetésekre építették, a tekintetében megállapított tényállás teljes mértékben hiányos és téves.

[7] Erre figyelemmel indítványában részletesen leírta az általa helyesnek gondolt tényállást, illetve ehhez kapcsolódóan egyes vallomások, valamint a jogerős határozat indokolását a saját szempontjai szerint értékelte. Ennek során a sértett, két tanú, illetve a II. rendű terhelt vallomására hivatkozott, valamint elemezte a terheltek egymás közötti telefonhívásainak adatait és körülményeit. Kifejtette azt is, hogy miért nem lehetett jelen az áruház parkolójában az I. rendű terhelt kifizetésekor.

[8] Előadta, hogy 22 hónappal a bűncselekmény elkövetése után gyanúsították meg, így nem állt módjában tanúkkal bizonyítani, hogy nem lehetett a tényállásban megállapított helyen. Sérelmezte, hogy a rendőrség nem szerezte be az áruházról a parkolóban elhelyezett kamerák felvételeit.

[9] Kifogásolta, hogy sehol nem látta az ellene szóló megcáfolhatatlan bizonyítékot, ami alapján elítélték. A szándékegység megállapítása közötté és a III. rendű terhelt között „teljes körű tévedés”. A III. rendű terheltet azonban nem lehetett meghallgatni, pedig a vallomásával az ártatlanságát tudná bizonyítani.

[10] Mindezekre figyelemmel kérte, hogy az ügyben egy új eljárás keretében tisztázódhassanak az indítványában megfogalmazott kérdések, melyet követően a bíróságnak őt fel kell mentenie.

[11] A Legfőbb Ügyészség BF.792/2021/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt törvényben kizártnak tartotta.

[12] Az indokolásában kifejtette, hogy a felülvizsgálati indítvány a tényállás megalapozottságát vitatja, a bíróságok bizonyítékokat értékelő tevékenységét kifogásolja, jogi álláspontját az irányadó tényállásban megállapított tényektől eltérő tényekre alapítja, ami törvényben kizárt.

[13] Az ügyészi álláspont szerint az irányadó tényállás maradéktalanul tartalmazza azokat a tényeket, amelyek a IV. rendű terhelt bűnösségének megállapítását, valamint cselekményének a jogerős ítélet szerinti minősítését megalapozzák. Ezért az irányadó tényálláshoz képest a bűnösség megállapításának támadása alaptalan is.

[14] Indítványozta, hogy a Kúria a IV. rendű terhelt által bejelentett felülvizsgálati indítványt utasítsa el.

III.

[15] A IV. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos.

[16] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi - és nem ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[17] A IV. rendű terhelt a felülvizsgálati indítványában a szándékegység megállapítását kifogásolva a büntetőjogi felelőssége megállapítását és a cselekmény jogi minősítését sérelmezte. Ezzel összefüggésben azonban jelentős részben a bizonyítást, a bizonyítékok értékelését vitatta megalapozatlannak tartva az ítéletet.

[18] A felülvizsgálati indítványban azonban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. A bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

[19] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható. A jogkövetkeztetések - így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[20] Következésképpen a felülvizsgálati indítvány a bizonyítást, a bizonyítékértékelést, továbbá a jogerős ítéleti tényállást támadó részében törvényben kizárt.

[21] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

[22] Nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor a IV. rendű terhelt bűnösségét felbujtóként elkövetett testi sértés büntetében megállapította, és törvényes a cselekmény minősítése is [Btk. 164. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont].

[23] Az irányadó tényállás alapján egyértelmű, hogy a IV. rendű terhelt részvétele a cselekményben vitássá nem tehető.

[24] Mindemellett a Kúria a következőkre mutat rá.

[25] Az ügyben eldöntendő kérdés volt, hogy a terheltek előzetes megállapodásához képest a ténylegesen megvalósult tettesi, illetve a IV. rendű terhelt részesi cselekményei egymáshoz képest elszigeteltnek tekintendők, avagy szándékegységben végrehajtottak.

[26] Az emberölés büntettének, illetve a testi sértésnek a tényállása úgynevezett nyitott törvényi tényállás, az elkövetési magatartást a Btk. egyik esetében sem határozza meg, így

körültekintően kell vizsgálni az elkövetők szándékát, legyen az tényállásszerű (tettesi), vagy tényálláson kívüli (részesi).

[27] A szándékot és annak minőségét mindegyik közreműködőre nézve önállóan kell vizsgálni.

[28] Egyrészt tehát az emberölés büntettének megállapításához nem szükséges a bántalmazást megelőző ölési szándék megléte, azaz a sértett megölésének előzetes elhatározása. A cselekmény végrehajtása során kialakuló rögtönös szándék ugyanúgy megalapozza az élet elleni bűncselekmény megállapítását, mint az előzetesen meglévő ölési szándék.

[29] Másrészt pedig a rögtönösség nem jelenti, hogy kizárt lenne a részesi szándékegység egy olyan cselekményben, amelyben a tettes és a részes előzetesen megállapodtak, és amit a tettes - akár részben másként - megvalósított.

[30] Az irányadó tényállás szerint a terheltsáknak a sértett ellen irányuló ölési magatartása olyan cselekménysor részét képezte, amiben a IV. rendű terhelt ugyan az elkövetéskor nem vett részt, azonban a bűncselekmény elkövetésére - kizárólag a sértett bántalmazása érdekében - a társát rábírta.

[31] Alapvető kérdés tehát a társ által kifejtett tettesi magatartás szándéka, és ehhez képest a részesi magatartás tudattartalma, valamint az ebből fakadó jogi minősítés. A tudattartalom vizsgálata ekként perdöntő.

[32] Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az úgynevezett alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége, és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása.

[33] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről stb.) való, tudatban előzetesen, illetve egyidejűen meglévő képzet mindig csak valamely, a külvilágban megjelenő fizikai, illetve mérhető (számszaki stb.) tényből következtetéssel ragadható meg, s mint ilyen, ténykérdés. Mindez egyben azt is jelenti, hogy mindig közvetett bizonyítás a tudati tények (szándékosság, gondatlanság) bizonyítása.

[34] Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, és a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami viszont jogkérdés.

[35] Az irányadó tényállás alapján egyértelmű, hogy a terheltek előzetes megállapodása a sértett megfélemlítése céljából a fizikai bántalmazására irányult.

[36] Ez volt a terheltek eredeti szándéka, amely kapcsán köztük a szándékegység létrejött. Az pedig tény- és jogkérdés, hogy a tettes a IV. rendű terhelt szándékát meghaladóan (azon

túllépve) a sértettel szemben olyan magatartást fejtett ki, amely alkalmas súlyosabb bűncselekmény megállapítására.

[37] Következésképpen a két terhelt, azaz a terhelttárs tettesi, illetve az IV. rendű terhelt részesi cselekménye egymástól nem elszigetelt, hanem szándékegységben végrehajtott annak ellenére, hogy a tettes magatartása többlet tényállási elemet is megvalósított, a megbízáson túllépett.

[38] A részes, így a felbújtó a tényállásszerű cselekményt nem megvalósítja, hanem ahhoz járul. A részes tetteshez társulása a tettes szándékához történik. A részesi szándék a tettesi szándékkal mutat egyezőséget, azt kiváltja vagy véghezvitel végett erősíti. Ezért büntetendő a részes. A részesi szándék ekként nem a véghezvitelt követő, hanem az előtti vagy azzal egyidejű.

[39] Jelen ügyben a IV. rendű terhelt esetében ez történt, értelemszerűen annak kiemelésével, hogy a megbízás testi sértésre korlátozódott, ekként a felbújtói szándék limitált volt.

[40] Mindezek alapján tehát semmi sem zárja ki az ilyen magatartás szándéktartalmának a tettes ölési cselekményétől eltérő, az eredeti testi sértés okozási szándékával egyezőnek értékelését, és a IV. rendű terhelt magatartásának a testi sértésre felbujtásként minősítését.

[41] A kifejtettek közül következően a IV. rendű terhelt cselekménye jogerős határozat szerinti értékelését, a terheltek közötti szándékegységet megtörő, annak megállapítása ellen ható körülmény nem merült fel, így a IV. rendű terhelt cselekményének minősítése törvényes. Miként törvényes a vele szemben kiszabott, a középmértékkel egyező tartamban megállapított, börtönben végrehajtandó szabadságvesztés és a közügyektől eltiltás mellékbüntetés.

[42] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.

[43] Ekként a Kúria a megtámadott határozatokat a IV. rendű terhelt tekintetében a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

IV.

[44] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[45] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. §

(3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2022. február 16.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Harangozó Attila s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő

BÉ